

katerega so bili organizirani različni javni programi. Avtorica upravičeno posebno pozornost posveča praznovanju mednarodnega dneva arhivov, ki so ga na Hrvaškem prvič obeležili leta 2009. V zadnjem delu enote so predstavljene strokovne in znanstvene dejavnosti arhivov ter vpliv ustvarjalne industrije v arhivskem svetu.

V okviru *Digitalni arhivi in arhivske platforme* avtorica predstavlja Evropski arhivski portal kot največji spletni katalog arhivov na svetu. Nato piše o kartografskem portalu *Mapire*, ki je arhivski portal za pregled zgodovinskih zemljevidov, zlasti z območja nekdanje habsburške monarhije. Zadnji dve tukaj predstavljeni arhivski platformi sta nastali iz ICARUS-a. Gre za digitalno platformo Monasterium, ki je evropski virtualni arhiv srednjeveških in sodobnih dokumentov, na kateri je bilo do konca leta 2018 objavljenih več kot 650.000 listin iz dvajsetih evropskih držav. Topoteka je kot najmlajša platforma ICARUS-a in na Hrvaškem zelo razširjeno orodje za ustvarjanje mrežnega arhiva lokalne zgodovine ter spodbuja njeno ohranjanje in raziskovanje. Celoto zaključuje s poglavjem na temo digitalizacije v hrvaških arhivih ter opozarja na njene razvojne težave in uspehe.

Čeprav se sintagme o sodelovanju in mreženju arhivov pogosto pojavljajo v vseh poglavjih knjige, jih zadnji odsek (*Sodelovanje in mreženje*) obravnava zgoščeno. V tem poglavju najdemo pojasnila o konceptu interdisciplinarnosti v hrvaški arhivski praksi. Poleg tega avtorica predstavlja obliko skupnega delovanja akademskih institucij v podporo razvoju nove generacije akademsko izobraženih strokovnjakov, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in raziskovanjem na področju arhiviranja ter vodenja evidence, znano pod kratico AERI. Tukaj je predstavljen tudi projekt PERSIST, ki ga je Unesco začel za dolgoročno ohranjanje digitalnih informacij in sodelovanje na področju digitalne zaščite. Zadnji veliki projekt, ki ga Lemićeva predstavlja, je *Time Machine: Big Data of the Past*. Omenjeni vseevropski projekt je namenjen razvoju velike digitalizacije in računalniške infrastrukture ter umetne inteligence z namenom povezovanja evropske kulturne dediščine in njene dostopnosti na spletnih straneh in aplikacijah. Knjiga na to temo bi bila pomanjkljiva brez vpogleda v področje strokovnega razvoja hrvaških arhivistov, ki je obravnavano v zadnjem poglavju te enote.

Knjigo zaokrožajo priloge: seznam strokovnih teles Mednarodnega arhivskega sveta, seznam mreže državnih arhivov pri nas, izbor med strokovnimi izdajami naših arhivov ter izbor tiskanih in digitalno objavljenih razstavnih katalogov hrvaških arhivov.

Uporaba digitalnih tehnologij pri arhiviranju je sodobna potreba, pa tudi arhivsko medinstitucionalno mreženje, povezovanje z drugo dediščino, znanstvenimi in izobraževalnimi institucijami ter splošno odpiranje javnosti. Iz vsega tega ekonomsko gledano izvirajo koristi arhivske stroke in državljanov, kar ta knjiga dr. Lemićeve plastično pojasnjuje in prikazuje s konkretnimi primeri.

Govora je o dragoceni informativno in teoretično preišljeni predstavitvi dela digitalnega arhivskega okolja v svetu in na Hrvaškem.

dr. Elvis Orbanić

Vrhniški razgledi

urednici: Marija Oblak Čarni in Tatjana Oblak Milčinski

Vrhnika: Vrhniško muzejsko društvo

letniki 18–20, 2017–2020.

Muzejsko društvo nadaljuje ustaljeno prakso z izdajanjem zbornika Vrhniških razgledov, v katerem objavlja zgodbe o dogodkih in osebah iz preteklosti Vrhniške in njene okolice. Medtem ko sta prvi dve številki zbirka različnih tema-

tik in ju je uredila Marija Oblak Čarni, je zadnja, pod uredništvom Tatjane Oblak Milčinski, posvečena dogajanju v Cankarjevem letu 2018.

Številka 18 je izšla v letu 2017 in obsega 311 strani. Uvodu, v katerem Marija Oblak Čarni predstavi kratko vsebino zbornika, sledi članek Olge Pivk, posvečen stoti obletnici *Majniške deklaracije*. V izjavi, ki so jo v državnem zboru na Dunaju maja 1917 podali slovenski poslanci z dr. Antonom Korošcem na čelu, so zahtevali združitev Slovencev, Hrvatov in Srbov v Avstro-Ogrski v samostojno državno telo. Temu je sledilo vedno močnejše gibanje med ljudmi, ki je na zborovanjih podprlo zahtevo po samostojnosti ter hkrati dodalo tudi zahtevo po miru, svobodi, gospodarskih in družbenih spremembah. V deklaracijskem gibanju sta se za aktiviranje žensk posebej zavzeli Franja Tavčar in Cilka Krek, ki sta spodbudili posameznike in društva k zbiranju podpisov za *Majniško deklaracijo*. V kratkem času je bilo zbranih okrog 200.000 podpisov, ki so jih zvezane v sedem knjig na slovesnosti v hotelu Union izročile dr. Korošču. Med temi so tudi izjava in 1.494 podpisov žena in deklet iz občine Vrhnike. V nadaljevanju članka so objavljene tudi prve strani podpisnih pol trga Vrhnika in okoliških vasi.

Tudi članek Marije Oblak Čarni je povezan z okroglima obletnicama, in sicer: 160 let južne železnice Dunaj–Trst in 70 let proge Preserje–Borovnica, ki je nadomestila med vojno porušen borovniški viadukt. Avtorica opisuje različne različice trase Ljubljana–Trst, ki so jih proučevali, izzive, ki jih je gradbincem povzročal potek trase čez Barje, prednosti, ki jih je železnica prinesla Borovnici, in škodo, ki je prizadela Vrhniko. Ker je bil med drugo svetovno vojno borovniški most, ki bi bil tudi sicer potreben sanacije, porušen in tudi nemška obvoznica ni bila primerna za redno povezavo s Trstom, so po vojni začeli novogradnjo železnice Preserje–Borovnica, ki so jo končali decembra 1947. Zanimivo branje popestri še bogat slikovni material.

Tatjana Hojan, ki smo jo sicer navajeni prebirati v zvezi s predstavitvijo vrhniških učiteljev, se je tokrat lotila Gostilničarske zadruga na Vrhniki. Ker so skozi kraj tekle pomembne prometne poti, so se tu ustavljali številni potniki, ki so si želeli okrepčila. V prvi polovici 20. stoletja je imela Vrhnika kakšnih 20 gostiln, v katerih so poskrbeli za lačne in žejne popotnike. Gostilničarji so ustanovili zadrugo, ki je za svoje člane pripravljala strokovna predavanja, pa tudi praktičen pouk iz serviranja in druge tečaje.

V naslednjih treh člankih ista avtorica nadaljuje svojo stalno rubriko: vrhniški učitelji. Predstavi nam učiteljice Ano Pleško, Marijo Jurjevčič, Ivano Dekleva, Olgo Horvat in Pavlo Kosmač Bricelj, ki so službovale na Vrhniki, v Ligojni in Žazarju.

V prispevku Janka Jarca v sliki in besedi spoznamo Jožeta Furlana, varilskega strokovnjaka in inovatorja. Avtor ga opiše kot človeka številnih darov. Predvsem je bil dejaven na področju varilne tehnike, kjer je poznan po številnih patentih in inovacijah. Gojil je tudi veliko ljubezen do gledališča in umetnosti, kot član vrhniškega orlovskega društva pa je dosegal lepe rezultate tudi na športnih tekmovanjih.

O Industriji usnja Vrhnika smo v Vrhnških razgledih lahko že večkrat brali. Tokrat je Nataša Oblak Japelj pripravila intervju s Tonetom Rožmancem, ki je pripovedoval o začetkih usnjarne, ko je kot otrok opazoval dogajanje na tovarniškem dvorišču, poslušal očeta, ki je tam delal kot kovač, in se kasneje kot strojni ključavničar tudi sam zaposlil v IUUV, kjer je postopoma napredoval v vodjo vzdrževalnih služb.

Sledi drugi del prispevka Janeza Žitka o vrhniških značkah. Prvi del je bil objavljen že leta 2012, tokrat je dodanih še nekaj naknadno najdenih značk iz zasebnih zbirk in popis bojnih spominskih znakov, ki jih je zaslužnim podelila Slovenska vojska po osamosvojitvi.

V rubriki *Hiše se spreminjajo, sledovi ostajajo* Polona Zalokar tokrat predstavi Podlipsko dolino in življenje njenih prebivalcev, od prve omembe v 13. stoletju do danes. Zgodovinskemu pregledu sledi opis posameznih domačij, ki so v

glavnem del vrhniške občine, kar nekaj jih spada tudi v občine Dobrova-Polhov Gradec, Logatec in Horjul. Še več podatkov o posameznih družinah Podlipske doline dobimo v prispevku Janeza Žitka, ki je nastal na temelju matičnih knjig za obdobje 1790–1970.

Ob 100-letnici rojstva klekljarice in soustanoviteljice Muzejskega društva Vrhnika Julke Fortuna, roj. Gantar, je društvo pripravilo razstavo *Le klekljaj, dekle, klekljaj* in ob tem je nastal zapis Katarine Oblak Brown. Julka je bila zanimiva oseba. Kljub napornemu življenju na kmetiji in s številno družino je našla čas in energijo za delovanje na številnih področjih. Bila je prava ambasadorica slovenskega čipkarstva, ko je svoje znanje razdajala na čipkarskih tečajih, pripravljala razstave, na raznih domačih sejmih prikazovala večino klekljanja, čipkarsko tradicijo pa je predstavljala tudi zunaj naših meja. Ustvarjala je kot pesnica in izdala več pesniških zbirk. Bila je tudi pobudnica obnove kapelice v Dolini pri Lipici, kjer so ji v zahvalo za trud postavili obeležje.

Zbornik kot običajno zaključí Gašper Tominc z *Vrhniško kroniko* za minulo leto. Čisto na koncu je še kratek zapis Katarine Oblak Brown o zgodovini nekdanje lokalne železnice Ljubljana-Vrhnika in dejavnostih za ohranitev zadnje stavbe, ki spominja na ta čas – stavbe železniške postaje Vrhnika.

Številko 19, ki je izšla leta 2020 in obsega 230 strani, kot običajno, s kratkim povzetkom vsebin, predstavi njena urednica Marija Oblak Čarni. Ista avtorica je prispevala tudi uvodni članek o Vrhničanu Karlu Možini, ki je bil eden od žrtev spodletelega vojaškega upora v Judenburgu. Možina je bil na začetku vojne še mladoleten, kasneje pa mobiliziran in poslan na rusko fronto. Tam je padel v ujetništvo, po Brest-Litovskem miru se je z drugimi ujetniki pridružil Judenburškemu pehotnemu polku. Ko so jih nameravali spet poslati na bojišče, so se uprli. Po zadušitvi upora je bil še s petimi tovariši obsojen na smrt in ustreljen.

19. številka razgledov je nastajala v letih 2018–2019, zato je bila obletnica prve svetovne vojne še vedno aktualna. Naslednja tema je posvečena primorskim beguncem, ki so na vrhniškem koncu našli streho nad glavo in delo. Avtorica Olga Pivk je na kratko orisala problematiko begunstva, ki je bilo povezano z vsakim novim vojnim žariščem. Tako se je Vrhnika že leta 1914 srečala s prvimi begunci iz Galicije. Za Primorje je bila najusodnejša Soška fronta, ki se je odprla leta 1915. Iz objavljenega seznama vidimo, da je bilo pri posameznih družinah na Vrhniškem nastanjenih okrog 460 beguncev. Bili so v glavnem slovenski kmetje in nekaj Furlanov. Prevladovala so ženske z otroki in starejši moški. Večina je prihajala iz Bilj in Gorice, nekaj tudi iz drugih primorskih krajev.

Vojno tematiko obravnava tudi Janez Kos v prispevku *Talci z vrhniškega območja 1941–1945*, kjer predstavi 12 na Vrhniku rojenih žrtev, ki so jih okupatorji ustrelili kot talce, pa tudi druge, ki so bili ustreljeni na vrhniškem območju.

O kemiku Baltazarju Beblerju, ki je del svoje mladosti preživel na Vrhniku, govori članek Marije Oblak Čarni. Njegov oče je po ovinkih prišel iz Švice v Ljubljano in začel iskati gostilno za nakup ali najem. Ko je izvedel, da ima na Vrhniku manjšo kavarno vdova po »nekem Švicarju«, se je podal na ogled in ostal. Poročil se je z 12 let starejšo lastnico kavarne pri Črnem Orlu in rodilo se jima je več otrok. Med njimi tudi Baltazar, ki je doštudiral kemijo na dunajski univerzi. Po študiju se je vrnil k družini, ki se je med tem časom preselila v Idrijo, in se zaposlil kot profesor na idrijski realki. Napisal je eno izmed prvih učnih knjig za svojo stroko, bil je tudi odličen praktik in se je zelo zavzemal za uvedbo praktičnih vaj pri pouku. Ko se je po prvi svetovni vojni uprl poitalijančevanju realke, je moral zbežati v Jugoslavijo, kjer se je najprej zaposlil v Cinkarni Celje, po preselitvi v Ljubljano pa je vodil predstavništvo farmacevtskega podjetja ISSIS iz Zagreba.

Tatjana Hojan ponovno predstavlja šopek vrhniških učiteljic in učiteljev: Terezijo Drašler, Alojza Luznika, ki je izumil didaktofon, Davorinko Dežela, Jelico Vuk Sadar, Julijo Spitzer ter zakonca Hinka in Marijo Ravbar.

O litoželezni dediščini v drugi polovici 19. in prvem desetletju 20. stoletja na Vrhniku in Stari Vrhniku izvemo v članku Simone Kermavnar. Ohranjenih

predmetov ni veliko, jih je pa precej vezanih na napeljavo vodovoda. Najbolj reprezentativen je vodnjak z nimfo, ki od leta 1904 stoji pred šolo Ivana Cankarja in krasi tudi naslovnico razgledov. Take vodnjake so podarile »tvrde« ob zaključku vodovodnega projekta kot zahvalo za naročilo. Izdelan je bil na Moravskem. Ohranjenih je tudi kar nekaj litoželeznih ventilnih pitnikov (po domače štirn), vodnih črpalk in umivalnikov. Ker je lito železo hvaležen material za oblikovanje, lahko še danes po Vrhniki občudujemo zanimive stvaritve izdelovalcev vrtnih, balkonskih in stopniških ograj ter nosilnih konzol. Tudi pri opremi pokopališč je imelo lito železo pomembno vlogo. Poleg ograj so ga uporabljali tudi za križe, nagrobne plošče, svetilke in sarkofage. Iz tega materiala je bil tudi leta 1888 zgrajeni most čez Ljubljano, ki je bil eden izmed prvih tovrstnih objektov pri nas.

Niko Nikolčič Matužinov nas popelje skozi alejo kozolcev v Blatni Brezovici. Ta vrsta kulturne dediščine, ki danes marsikje izgublja svojo namembnost in propada, je, kot pravi Dušica Kunaver, »visoka pesem ljudskega stavbarstva«. V zapisu spoznamo zgodovino in vrste kozolcev v Blatni Brezovici (nekateri so stari 200 in več let), načine gradnje (vezanja) ter posamezne kozolce v sliki in besedi.

Ob razstavi Malar je vreden vse hvale in časti je nastal zapis avtorice Marte Rijavec o soboslikarski tradiciji na Vrhniki, o posameznih družinah, ki so se ukvarjale s to obrtjo in o tehnikah, ki so jih pri tem uporabljali. Iz bogato ohranjene zapuščine Janeza Suhadolnika in drugih lahko občudujemo slikovito ročno tehniko poslikav ter barvitost in raznolikost slikopleskarskih motivov.

Ciril Petrič nam v svojih spominih odkriva življenjsko zgodbo, ki je podobna zgodbam marsikaterega mladeniča pri nas. Želel se je izučiti za ključavničarja, vendar ni mogel dobiti mojstra, ki bi ga vzel za vajenca. Zato je našel delo v opekarni, na železnici in nato v tiskarni. Cirilovi spomini se prepletajo z dogajanjem na Vrhniki in tako mimogrede izvemo še marsikaj zanimivega o delovanju vrhniških žag, opekarn, pivovarne, o »špitalu«, gradnji Rupnikove linije in o tem, kako so živeli ljudje v času gospodarske krize.

Sonja Malovrh je pripravila razstavo in članek ob 90. letnici Ivana Malavašiča, vsestranskega umetnika iz Podlpe. Možnosti za izobraževanje zaradi revščine in vojne ni imel, a je po svojem očetu podedoval veselje do slikanja in pisanja. V usnjarni Vrhnika je opravljal delo nianserja, tj. pripravljala je recepture za barvne mešanice za barvanje usnja. Ob družinskem življenju je počel še veliko drugih stvari. Kot samouk se je naučil igranja različnih glasbil, v cerkvi je igral orgle in vodil več pevskih zborov. Bil je tudi pritrkovalec. Pri štiridesetih je začel pisati in objavljati svoje zgodbe v različnih glasilih, po upokojitvi pa romane o preprostih ljudeh v domačem kmečkem okolju, vaških posebnejših in navadah bližnjih krajev ter zgodbe o izseljencih. Naslikal je več kot tisoč slik, sam pa je ilustriral tudi svoja knjižna dela. Pisal je pesmi, ki so izšle v štirih pesmaricah, veliko je tudi uglasbenih. Napisal je več skečev in iger, ki jih je tudi režiral. Ves ta obsežni opus je predstavljen v članku, skupaj s številnimi priznanji, zahvalami in nagradami, ki jih je prejel v svojem bogatem življenju.

Zbornik zaključita Gašper Tominc s kroniko za leto 2018 in poročilo o delu Muzejskega društva v tem letu predsednice Katarine Oblak Brown.

Vrhniški razgledi **številka 20** zaokrožujejo jubilejno Cankarjevo leto, v katerem so se ustvarjalci kulturnega življenja na Vrhniskem poklonili spominu na 100. obletnico smrti velikega rojaka Ivana Cankarja. S temi besedami nas urednica Tatjana Oblak Milčinski uvede v vsebino zbornika, ki je v celoti posvečen dogodkom, povezanim s to obletnico. Prvi prispevek je strnjena fotografska razstava *Zdaj naj sneži, naj brije veter*, ki je nastala po motivih iz del Ivana Cankarja, v sodelovanju Fotokluba Diana, Muzejskega društva Vrhnika, Cankarjeve knjižnice Vrhnika in Zavoda Ivana Cankarja Vrhnika. Temu sledi predstavitev Cankarjevega koledarja 2018, ki jo je pripravila Nataša Oblak Japelj, na katerem so upodobljeni pisateljevi prvotiski iz domoznanske zbirke vrhniške knjižnice

in odlomki iz njegovih del. Koledar ima za ozadje stare razglednice Vrhniko, motivi z razlago prizorov pa se ponovijo na hrbtni strani posameznih listov.

Dogajanje okrog postavitve Cankarjevega spomenika na Vrhniko in v Ljubljani ima dolgo zgodovino in pospremlilo ga je veliko nasprotujočih idej, propadlih natečajev in nezadovoljnih komentarjev, objavljenih v raznih časopisih. Vse to je zbrano v prispevku *Ljudstvu je spomenik vseč...še vedno*, kakor je bila naslovljena tudi dopolnjena dokumentarna razstava, ki so jo pripravili Muzejsko društvo, Zavod Ivana Cankarja in Cankarjeva knjižnica Vrhnika. Čeprav so se že po pisateljevi smrti oblikovali pripravljalni odbori za postavitev spomenika, je to s pomočjo ameriških Slovencev uspelo na Vrhniko šele leta 1930, v Ljubljani pa še precej kasneje, leta 1982. Članek dopolnjuje tudi predstavitev del akademskih kiparjev Alenke Vidrgar in Bojana Mavsarja, ki jih je navdihnil veliki Vrhničan.

Tatjana Hojan je iz pedagoške revije *Popotnik* zbrala zapise, v katerih ocenjujejo Cankarjeva dela zlasti z vidika primernosti za poučevanje mladine in njegov odnos do učiteljstva. Dokler je bil živ, so nekateri pisci precej kritično ocenjevali njegovo delo, potem so ga samo še hvalili.

Prispevek *O Cankarju po naše* prinaša razmišljanja Tare Milčinski, ki so izhajala v *Šolskih razgledih*. Bralcem priporoča, kje vse lahko berejo o slavnem literatu, hkrati nam skozi njegove črtice hudomušno predstavi enajsto šolo; Cankarjeve ženske, ki jih »ni bilo malo«; zbirko ljubezenskih pesmi, ki so zaradi »predrznih mest« končale na grmadi; cankarjansko mater, ki se žrtvuje za ne-hvaležne otroke; knjige, ki jih je z veseljem prebiral in takšne, kjer je za spodbudo potreboval zraven še rum s čajem; njegove poskuse v politiki, ki je bila bolj plačan poklic kot pisateljstvo; Vrhniko, prečuden kraj, ki je polnila Ivanovo srce zdaj z bridkostjo zdaj s sladkostjo; njegov glasbeni okus; »štrbonclje«, ki jih je mali Ivan rad jedel in jim na čast zložil tudi svojo prvo pesem ... *in tako se je začela moja trnjeva pismarska pot*.

Jože Jurca se v članku *O Cankarju malo drugače* spominja svojega preživljanja časa v enajsti šoli pod mostom, kjer se je družil z vrstniki iz soseščine. Njegovi predniki so dobro poznali Cankarja, ki se je večkrat oglasil v njihovi gostilni Na stari šrangji. Tam je spoznal eno od domačih deklet, ki se mu je usedla v srce in jo je upodobil v svojih črticah. Jurcev ded, ki je bil Cankarjev sošolec, je bil predsednik odbora za postavitev Cankarjevega spomenika na Vrhniko, ki je tudi uspešno izpeljal projekt do konca. Čeprav je bila njihova odločitev deležna hudih kritik raznih strokovnjakov, tako glede izbranega kiparja kot lokacije, je bil *ljudstvu spomenik vseč*.

Sledi ponatis spominov enega izmed Cankarjevih sodobnikov Stanka Sajovica, s katerim sta leta 1915 nekaj mesecev skupaj preživela v stražni stotniji v Judenburgu. Stotnija oziroma njen »umetniški« del, ki so ga sestavljali slikar Ivan Vavpotič, kipar Svitoslav Peruzzi, včasih pa se jim je pridružil tudi slikar Hinko Smrekar, ni imela kaj dosti opraviti z vojno. Prijateljska družba, katere član je postal tudi Cankar, je večere preživljala po gostilnah, kar je dalo povod za razne dogodivščine, s katerimi so si krajšali čas.

Številni Vrhničani in okoličani so izgubili življenje na bojiščih prve svetovne vojne. Muzejsko društvo Vrhnika si je dolgo časa prizadevalo za postavitev spomenika v njihov spomin. Celotno zgodbo je predstavila Nataša Oblak Japelj pod naslovom *Ali je mogoče, da se je to res primerilo?*. Naslov je vzeta iz Cankarjevega dela *Podoba iz sanj*, vrezan pa je tudi na plošči, pod seznamom padlih in govori o grozi vojne.

Martina Horvat in Janez Jereb sta raziskala pisateljevo poreklo po materini strani in ga predstavila pod naslovom *Ivan Cankar in njegovo sorodstvo na Žirovskem*. Od tam namreč prihaja Nežin oče Martin Pivk. Rodovnik se začne z Ivanovim prapradedom Urbanom Pivkom, ki mu je do danes sledilo 13 generacij.

Za konec sta dodana še koledar dogodkov in kronološki pregled *Cankarjevo leto 2018 na Vrhniko*, ki ga je pripravila Tatjana Oblak Milčinski.

Pred nami je torej veliko zanimivega branja za vse, ki jih zanima, kaj vse se

je nekoč dogajalo na Vrhniskem, ljubitelji Cankarja pa naj ne spregledajo 460 strani obsežnega zbornika, kjer bodo gotovo našli kaj novega o velikem ustvarjalcu.

Olga Pivk

Peter Omersel:
Želeli smo do zvezd: zgodovina celjskih raketarjev
Celje: Zgodovinski arhiv Celje, 2020, 171 strani.

Pod okriljem Zgodovinskega arhiva Celje je leta 2020 izšla knjiga z naslovom *Želeli smo do zvezd: zgodovina celjskih raketarjev*. Na 171 straneh in v štirih poglavjih je avtor mag. Peter Omersel predstavil zanimivo zgodbo raketarstva na Celjskem. Pri nastajanju knjige sta sodelovala tudi pionir celjskih raketarjev Aleksander Kerstein in direktor Zgodovinskega arhiva Celje ter zgodovinar dr. Borut Batagelj. Vizualna podoba knjige je izredno privlačna, bogato slikovno in tabelarično opremljena. Knjiga, za katero je avtor že dlje časa pred izidom zbiral gradivo, je sestavljena iz treh delov – kronološkega pregleda delovanja celjskih raketarjev, pregleda tehničnih vsebin posameznih projektov in dela z osebnimi spomini vidnejših celjskih raketarjev. S sistematičnim pregledom je bralcu podrobno predstavljena zgodovina celjskih raketarjev vse od začetkov do danes. Na koncu publikacije, v zadnjem poglavju, je avtor priložil grafični in tabelarični pregled glavnih amaterskih raket od leta 1962 do leta 2012, ki daje celotni podobi knjige piko na i.

Po uvodnih besedah soavtorjev oziroma soustvarjalcev knjige se zgodba celjskih raketarjev začne s kronološkim pregledom dogajanja. Poglavje je razdeljeno na osem obdobjev od leta 1961 do leta 2019. Prvo obdobje, 1961–1968, opisuje začetke ter prve poskuse sestavljanja in izstrelitve malih raket. Kot najstniki in raketarski entuziasti, ki so se spopadali s takrat še nepopolnim srednješolskim tehničkim znanjem in pomanjkanjem strokovne literature, so rakete sestavljali v delavnici enega izmed prijateljev. Prvi poskusi izstrelitve malih raket niso prinesli uspehov, kakršne si je skupina želela. Ob njihovih zgodnjih neuspehih je po Celju krožila šala, da celjski raketarji iščejo nafto, saj so rakete namesto v nebo poletele v tla. Bolj kot v modelarstvo so se celjski raketarji usmerjali v načrtovanje in izdelavo lastnih raketnih motorjev. Kmalu so spoznali, da je ključ do uspeha v skupinskem delu in v multidisciplinarnem znanju več tehničnih strok. Z ustanovitvijo Raketnega kluba Celje leta 1963 se je začelo drugo obdobje razvoja celjskih raketarjev (1963–1968), ki ga zaznamuje uspešna izstrelitev eksperimentalne rakete ARS-1. Istega leta po uspešni izstrelitvi ARS-1 je bila ustanovljena Astronavtična in raketna sekcija Celje, ki je delovala v okviru Aero kluba Celje. Rdeča nit dela in razvoja celjskih raketarjev je postal program raket SIRIJ, ki bi dosegle visoke sloje Zemljine atmosfere. Velik uspeh je Astronavtični in raketni klub Celje doživel leta 1968, ko mu je Skupščina občine Celje podelila zlato plaketo in nagrado Slavka Šlandra za največjo amatersko raketo, ki so jo izstrelili na Fruški gori v Novem Sadu ob zaključku mednarodne razstave Kozmos miru I v Beogradu. Ta uspeh je klubu prinesel prve klubske prostore in minimalno občinsko dotacijo, ki je omogočala vzdrževanje in razvoj raketarske dejavnosti. Celjski raketarji so med svojim klubskim delovanjem sodelovali pri raznih projektih z industrijo in drugimi društvi. Konec šestdesetih let sta zaznamovala povezovanje in reorganizacija. Leta 1968 je Astronavtična in raketna sekcija postala samostojni klub. Kot samostojni klub so se začeli povezovati z društvi izven slovenskih meja. Odmevni uspehi so povzročili množična pridruženja znanstvenih institucij in novih članov ter sodelovanje z lokalnimi industrijskimi velikani, kot so bili Cinkarna Celje, EMO Celje, Libela Celje, Železarna Štore ... Organizirali so raz-